

Op weg naar Werelderfgoed Frederiksoord Nu

FREDERIKSOORD – De afgelopen periode zijn er heel veel activiteiten in Frederiksoord geweest. Maar het meest in het oog springende spektakel was toch wel het schitterende schouwspel Welstaat waaraan meer dan 150 vrijwilligers uit Frederiksoord en wijde omgeving meewerkten. In totaal trokken de voorstellingen meer dan 3500 bezoekers.

Ook het Corso-festijn was weer schitterend. Zo zie je maar weer waarin een kleine gemeenschap toch heel groot kan zijn. De openingsfoto spreekt voor zichzelf.

Op 1 december nemen we afscheid
van De Koloniehof.

In het Huis van Weldadigheid is men druk bezig een experience-center in te richten.

Tot verrassing van velen is recent de heer Peter Sluiter, directeur van het Gevangenis-

museum, eveneens benoemd tot directeur van het nieuwe Huis van Weldadigheid. Voor de activiteiten op deze locatie is een aparte stichting opgericht, waaronder ook de museale activiteiten van de Maatschappij van Weldadigheid vallen.

Het stichtingsbestuur heeft Sluiter gekozen vanwege zijn grote ervaring en om de kennis en ervaring van Frederiksoord en Veenhuizen te bundelen. Een $1+1=3$ constructie. Wij wensen Peter Sluiter welkom in de Vrije Koloniën van de Maatschappij van Weldadigheid en hopen dat hij zich snel kan invoegen in onze visie en onze trots op de vrije koloniën en ons beleven van het erfgoed van Johannes van den Bosch.

De openingsfoto spreekt voor zichzelf. De historische foto is een beeld van het eerste huisje voor de Tuinbouwschool, toen nog maar 1 etage hoog.

We wensen u weer veel leesplezier en natuurlijk zijn reacties en suggesties heel erg welkom op star.frederiksoord@home.nl. Via dit e-mailadres kunnen belangstellenden buiten Frederiksoord, Wilhelminaoord en Nijensleek een digitale versie van De Star aanvragen. Denkt u erom dat u wijzigingen van uw e-mailadres even aan ons doorgeeft! In Museum De Koloniehof en in Logement Frederiksoord is altijd een gratis papieren versie verkrijgbaar.

André Tempelaar, Hijlco Komen en Jan Jansen

Nieuws vanuit Huis Westerbeek

- De **slootwallen** in de bermen langs openbare zandpaden in de kolonie zullen gefaseerd worden verlaagd zodat water weg kan en de paden beter berijdbaar worden. Ook de agrariërs in de kolonie werken hieraan mee.
- Er is vanuit de provincie en de gemeente veel **belangstelling voor ons gebied**. Zowel gedeputeerden, Provinciale Staten, B en W als de Gemeenteraad hebben zich uitgebreid laten informeren over kansen en mogelijkheden in de kolonie.
- Op 27 oktober zijn als onderdeel van de verbetering van het Sterrebos door de Kolonieploeg en een aantal andere vrijwilligers **1500 (!) stinzen bollen geplant** in de dubbele laanbomenrijen van de oprijlaan naar Huis Westerbeek.
- Na 25 jaar sluit op 30 november **De Koloniehof** haar deuren. Het Huis van Weldadigheid (HvW) gaat volgend jaar begin mei open. Het HvW komt in een aparte stichting (zie kader). Peter Sluijter, directeur van het succesvolle museum in onze zusterkolonie Veenhuizen, is per september ook als directeur/bestuurder van het HvW benoemd.
- Er wordt door een aantal vrijwilligers hard gewerkt aan een nieuwe **mountainbikeroute** waar een van de vertrekpunten het HvW zal zijn.
- In de voormalige Tuinbouwschool zijn door de **Woonacademie** i.o. twee lokalen ingericht. Een als kantoorruimte en een als ruimte voor studenten en de Regiocampus die meedenken over de ontwikkeling van de Woonacademie.
- Voor de **Koloniewoningen van de Toekomst**, waarvan er inmiddels 36 zijn gerealiseerd, is de belangstelling groot. Voor de kavels in Frederiksoord moest dan ook worden geloot. Er zijn inmiddels weer 10 opties voor een kavel uitgegeven.
- De restauratie en verbouwing van de **Mandenmakerij** zijn volop gaande en op schema. Omstreeks 1 juni 2019 zou de eerste bewoner binnen kunnen komen.
- De onderhandelingen met de mogelijk **nieuwe gebruiker van De Koloniehof** zijn gevorderd. Plannen zijn er om er een zorgcomponent, horecavoorziening, bijenexpertisecentrum en outdoor activiteiten onder te brengen.
- Er zijn nog meerdere **wandelroutes** in ontwikkeling: een nieuwe monumentenroute, een familiepad door het Sterrebos en een Proefkolonieroute, ook uit te voeren als familiepad dus geschikt voor o.a. rolstoelgebruikers. Tijdens een in te plannen bijeenkomst voor naaste omwonenden in november zal dit nader worden toegelicht.

De juiste plaats van de eerste woning

FREDERIKSOORD — Op 25 augustus 1818 legde generaal Johannes graaf van den Bosch de eerste steen van de kolonie: de eerste steen van de eerste woning van de eerste regel van de Proefkolonie.

Op 22 augustus 2018, net voor 200 jaar na dato, konden drie militairen van 11 Pantsergeniebataljon uit Wezep de exacte locatie van die woning vaststellen. Ze gebruikten daarvoor hun grondradar. Die wordt ook gebruikt om bembommen of geheime ondergrondse bergplaatsen te ontdekken. Door verstoringen in de aardlagen te combineren met een aantal harde voorwerpen in de grond, werd de juiste positie van twee stenen muren van het huisje vastgesteld: de muur tussen het woondeel en het houten schuurdeel én de zuidelijke zijmuur van het woondeel.

Weer is een stuk van de historie van de Maatschappij zichtbaar geworden. Nu nog met een eenvoudige greppel die de contouren van het huisje markeert. Maar gezien de bijzondere locatie van dit speciale huisje schuin tegenover het Logement in

de tuin van de voormalige Tuinbouwschool, wordt er al nagedacht over een meer passende en in het oog springende invulling.

Hoe zit het ...

FREDERIKSOORD – Vanuit de Stichting Maatschappij van Weldadigheid is een aparte rechtspersoon opgericht voor de exploitatie van het Huis van Weldadigheid.

*De redenen hiervoor zijn:
een scheiding van verantwoordelijkheden
en belangen (good governance)
en meer subsidie mogelijkheden.*

Deze stichting heeft als statutaire taken het bevorderen en tot uitvoer brengen van de museale en beleavingsactiviteiten rondom het erfgoed van de Maatschappij van Weldadigheid en de exploitatie van het Huis van Weldadigheid. In de nieuwe stichting zijn onder meer activiteiten van het museum De Koloniehof ondergebracht. De stichting heeft een Raad van Toezicht, waarin statutair geregeld, twee bestuursleden van de St. Maatschappij van Weldadigheid zitting hebben. De Raad

van Toezicht bestaat thans verder uit onder andere een lid van de Raad van Toezicht van Stichting Gevangenis museum te Veenhuizen en een nazaat van generaal Johannes van den Bosch.

De stichting heeft een eigen directie en personeel in dienst. Er ontstaat een intensieve samenwerking met de Maatschappij van Weldadigheid.

De Welstaat staat

FREDERIKSOORD – Negen avonden in september was Frederiksoord een vrijgevochten kolonie.

Alles was anders. De paden in het Sterrebos waren verlicht met lampenkappen, verzaamd in kringloopwinkels in de ruime omgeving. De van Swietenlaan was afgesloten voor alle doorgaand verkeer. Het was niet de generaal, maar de gestorven Hannah, waar de mensen over spraken. Groepen boeren, ondernemers en aanhangers van Hannah trokken van de vervallen kassen van de vroegere tuinbouwschool, over de Tuinen en langs Huis Westerbeek naar de Droge Kom. Nooit eerder waren er zoveel mensen in dit centrum van het Sterrebos. Nooit waren de bewoners het zo oneens over de toekomst van de Welstaat. En toen ... was er een rijke koper, een nieuwe leider? Was hij te vertrouwen of was hij een stroman van de meedogenloze projectontwikkelaars?

Op het voormalige voetbalveld van Old

Forward was een overdekte tribune gebouwd voor 500 bezoekers, met er achter een bar, ook niet onbelangrijk. Op het terrein er voor speelde het af. Wie was voor, wie was tegen? De bewoners waren verdeeld. De dreiging nam toe. Een bode kwam uit het duister op een galopperend paard met de onheilspellende boodschap: Welstaat moest verdwijnen. Sloopploegen kwamen het veld op. Tot ieders schrik werd het graf van Hannah onteerd. Dat was het teken voor het verzet. Plotseling waren ze het eens met elkaar. Vanuit alle hoeken van de duistere woudzoom kwamen de mensen het veld op gewapend met stokken en begeleid door de fanfare, de mensen uit Frederiksoord en omgeving. De slopers werden weggejaagd. Welstaat verrees uit de as van het verleden.

Het was een prachtig spektakel, gebracht door het kameroperahuis, solisten en meer dan 150 vrijwilligers uit Frederiksoord en wijde omgeving. Een ongekend schouwspel dat nog

lang zal heugen. Met ruim 3500 bezoekers net niet uitverkocht, met mooie recensies in de media, en een prachtige herinnering aan 200 jaar Maatschappij van Weldadigheid. Ondanks die ene avond toen vanwege het onweer een voorstelling moest worden afgelast.

Kort Kolonienieuws

- **Proefkolonieportretten** – Op 25 juli opende burgemeester Jager samen met Bennie en kleindochter Lotte Mensink, beiden geportretteerden, de buitententoonstelling Proefkolonieportretten met foto's van nazaten van kolonisten. De fotograaf/kunstenaar Wouter Jansen was tijdens de vele fotosessies vooral onder de indruk van de trots van de nazaten. Trots dat hun familie na de aanvankelijke armoede door hun verblijf in de kolonie

zich konden opwerken tot wat zij nu zijn. Een terechte trots.

- **Basiscursus imker worden** – De stichting Bijen & Zzo00 organiseert in januari 2019 op het terrein van dan de voormalige Koloniehof een kennismakingscursus bijhouden. In februari start de basiscursus Imker worden. Info en aanmelden op www.imkersnederland.nl/cursussen/-basiscursus. Vragen: info@bijenenzo.nl
- **Boekwiet terug in de kolonie** – Tot 1 december is op vrijdag en zaterdag van 10.30 tot 16.00 uur in de voormalige vrijboerhoeve bij de rotonde een infopunt over boekwiet open: de Boekwiet Innovatie Werkplaats van Bouwe Ruiter. Info: www.landbouwe.nl
- **Erfgoeddag Westerveld** – Op 7 juli werd door de Historische Vereniging Het Fledder Kerspel een succesvolle Erfgoeddag op De Koloniehof georganiseerd met veel informatie en activiteiten over het erfgoed in de gemeente en in het bijzonder in de kolonie. En De Koloniehof is weer een plaggenhut rijker.
- **Varkensproject in het Sterrebos** – De Bonte Bentheimer varkens hebben hun best gedaan. Weliswaar is de Japanse Duizendknoop niet volledig verdwenen, daarvoor zitten de wortels ook te diep, maar deze schadelijke woekerplant staat

wel op de kaart en heeft zich op de varkenlocatie niet kunnen uitbreiden. Vanaf volgend voorjaar zullen naar verwachting vier Wolvarkens de strijd aangaan.

- **Into Nature** – De kunstexpeditie die in de zomermaanden in Frederiksoord en het Holtingerveld werd gehouden, is zeer succesvol geweest. Zeker 20.000 geïnteresseerden bewonderden (delen van) de expositie en onze mooie kolonie.
- **Tweede Nachtelijke Beleving** – Op 7 september trotseerden ruim 300 mensen de regen en namen deel aan een spannende nachtelijke tocht door het Sterrebos en omgeving. Een prachtige tocht in het teken van monumenten met veel theater, muziek en verhalen. Ook een bezoek aan Huis Westerbeek en de voormalige Boschbouwschool stonden op het programma.
- **Corso in het teken van de kolonie** – Uiteraard stond op 8 en 9 september ons Floraliacorso in het teken van 200 jaar Koloniën van Weldadigheid. Prachtige en verrassende wagens trokken zowel overdag als 's avonds aan een groot publiek voorbij. De eerste prijs ging naar de groep vvv met De Voedselbank. Bij de mozaïeken was de groep De Delle uit Nijensleek de winnaar.

In gesprek met Wendy Schutte over de UNESCO-nominatie

FREDERIKSOORD – We spreken Wendy over de telefoon. Zij is sinds februari 2016 Programma Manager Koloniën van Weldadigheid bij de provincie Drenthe. Daarvoor werkte zij ook al bij het programmabureau; ze heeft inmiddels een langdurige ervaring met het UNESCO-nominatiedossier.

Het is druk op het programmabureau. Wendy is net terug uit Parijs waar ze weer met het UNESCO-bureau heeft overlegd. Het Werelderfgoedcomité heeft dit jaar duidelijk vastgesteld dat de koloniën Werelderfgoedwaardig zijn maar er zijn nog een paar onderwerpen die in het nominatiedossier beter moeten worden uitgewerkt met bewijsmateriaal. Een goede omschrijving van het landschap in de vrije én onvrije koloniën met hun sterke overeenkomsten, een duidelijke uitleg over hoe de bescherming is geregeld, een weergave van de ontwikkelingen die in de koloniën

hebben plaatsgevonden waardoor ze hun huidige vorm hebben gekregen en een uitleg van hoe het leven in de onderscheiden koloniën er heeft uitgezien.

Wat Wendy in onze vrije koloniën vooral is opgevallen – een grote steun bij de voordracht, is de trots op ons bijzondere gebied, de vele activiteiten die er zijn, de goede samenwerking in de vrije koloniën en het grote draagvlak. Dat moeten we volgens Wendy hier koesteren en vasthouden.

Het Werelderfgoedcomité heeft ons drie jaar de tijd gegeven om het aangepaste dossier opnieuw in te dienen. Op dit moment is het streven om op 1 februari 2019 de aangepaste voordracht in Parijs te hebben ingediend. In juni dat jaar komt het comité weer bijeen. Dit keer in Baku in Azerbeidzjan. Dan moet het definitieve besluit vallen.

Oudste 'bestedeling'

FREDERIKSOORD – Op 18 december wordt Mevrouw Gretha Boomhouwer-Van Bavel 101 jaar. Hiermee is zij zeer waarschijnlijk de oudste nog in leven zijnde bestedeling van de Maatschappij van Weldadigheid.

Als zes jarige werd zij opgenomen in het gezin van Willem Frederik

Schnoor en Elisabeth Remijn in Wilhelminaord. Zij volgde daarmee het welhaast ideale plaatje zoals de mvw dat in gedachten had. Zij ging naar school in Wilhelminaord, Rijksschool nr. 2 en later naar de huishoudschool in Steenwijk.

Met 17 jaar ging ze 'de wijde wereld' in als au pair bij een familie in Rotterdam. Na het bombardement in 1940 ging ze weer tijdelijk terug naar haar oude adres, bij de Friese Brug. Het moet wel een goed nest zijn geweest, want ook haar voorganger bestedeling op hetzelfde adres - Ari Adriaans met vrouw en twee kinderen - kon het in de hongerwinter in Rotterdam niet meer uithouden en meldde zich daar ook. Inmiddels was er echter heel wat veranderd. Dochter Elisabeth was getrouwd met de kolonist Nicolaas van Eysden en die had het huis grondig verbouwd. Op een bepaald moment verbleven daar 13 personen, inclusief aangewaaide naaste familieleden in dat oorspronkelijke koloniehuisje.

In 1941 ging Gretha als huismeester werken bij het DEL (Draagt Elenders Lasten) te Meppel. Zij verzorgde daar een aantal wijkverpleegsters. Daarna trok ze weer naar het westen, als kinderverzorgster bij een redersfamilie in IJmuiden. Ze huwde met een architect die bij de Hoogovens werkte. Ze bouwden een huis in Santpoort alwaar ook een dochter werd geboren.

Na het overlijden van haar man woonde zij nog lang geheel zelfstandig in een aanleunwoning bij een verzorgingstehuis te Haarlem. Ze is nog steeds helder van geest. Een kenmerkende uitspraak van haar toen ze 80 werd: 'Nu begin ik toch te merken dat ik wat ouder word'. Wie tekent er niet voor! Mevrouw Boomhouwer, van harte gefeliciteerd.

SPONSOREN

